

**Ο νόστος των χελιών της Βιστωνίδας.
Μια ιστορία αντοχής και
μεταμορφώσεων!**

Τα χέλια της Βιστωνίδας* γεννιούνται στη θάλασσα των Σαργασσών, ανατολικά της Καραϊβικής, απ' όπου ξεκινούν το μεγάλο νόστο.

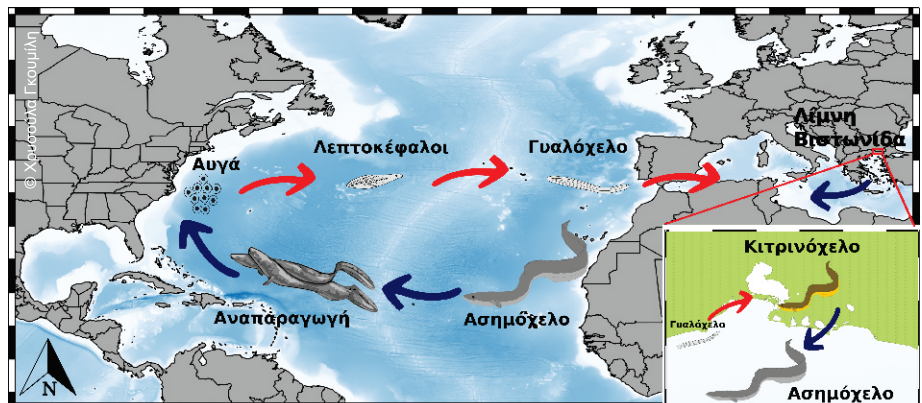
Τα μικρά χελιάκια, οι *λεπτοκέφαλοι*, διάφανοι και σθεναροί, ξεκινούν την επιστροφή στο τόπο που μεγάλωσαν οι γονείς τους. Ακολουθούν θαλάσσια ρεύματα κι επιμένουν. Μετά από 2-3 χρόνια φτάνουν στις ακτές του βόρειου Αιγαίου, αλλάζουν μορφή, και γίνονται *γαλόχελα* με μήκος λίγων εκατοστών.

Παραμένουν κοντά στην ακτή για 6 μήνες ως δύο χρόνια και στην συνέχεια μπαίνουν στα υφάλμυρα, θρεπτικά νερά της Βιστωνίδας και μεταμορφώνονται σε *κιτρινόχελα* που έχουν πια το χαρακτηριστικό κυλινδρικό σώμα των χελιών που αντέχουν την χαμηλή αλατότητα της λιμνοθάλασσας.

Στα νερά αυτά, τρέφονται και αναπτύσσονται 7-9 χρόνια. Όταν αναπτυχθούν αρκετά και ωριμάσουν μεταμορφώνονται για τελευταία φορά και γίνονται *ασημόχελα* ικανά να αναπαραχθούν. Ανταλλάσσουν την ικανότητά τους να τρέφονται με τη δυνατότητα να αναπαράγονται κι ένα πανίσχυρο ένστικτο το κάνει να ξεκινούν μαζικά, κάποιες σκοτεινές νύχτες, το ταξίδι για την θάλασσα των Σαργασσών για την τελευταία πράξη της ζωής τους, την αναπαραγωγή.

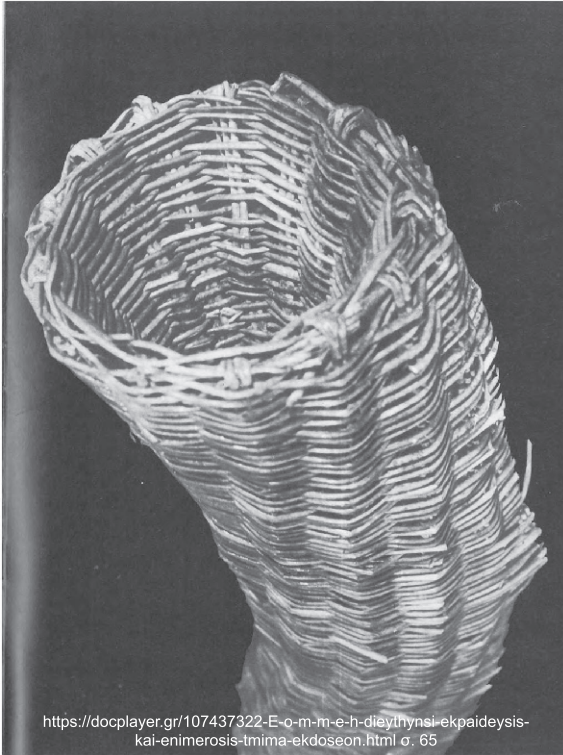
Αφού διασχίσουν τα περίπου 10,000 χιλιόμετρα που χωρίζουν την Βιστωνίδα από τη θάλασσα των Σαργασσών, στα ζεστά νερά ζευγαρώνουν και πεθαίνουν, αφήνοντας πίσω τους τη νέα γενιά χελιών που θα ξεκινήσει το ταξίδι από την αρχή.

* το ίδιο και όλα τα χέλια της Ευρώπης και της δυτικής Αφρικής

© L. Zamora

Τα χέλια παραδοσιακά πιάνονταν με καλαμένιες σχεδόν κυλινδρικές παγίδες που τοποθετούνταν στο ρου των ποταμών, ή κατά την περίοδο των μετακινήσεών τους στα «διβάρια ή νταλιάνια», στα ανοίγματα των λιμνοθαλάσσιων.

Τα χέλια χαρακτηρίζονται από τη λιπαρή τους σάρκα που τα κάνει ιδανικά για πάστωμα και κάπνισμα. Είναι πολύ δημοφιλή σε άλλες χώρες στην Ευρώπη, αν και στην Ελλάδα η κατανάλωσή τους φαίνεται να έχει ξεχαστεί σε μεγάλο βαθμό. Ωστόσο, σε ορισμένες περιοχές της χώρας, στηρίζουν ένα μικρό αλλά δυναμικό βιοτεχνικό τομέα.

Τα χέλια ήταν από τα πιο επιθυμητά και ακριβά ψάρια στην αρχαιότητα. Στις αγορές μεγάλων πόλεων της αρχαίας Ελλάδας έφταναν συσκευασμένα από μεγάλες αποστάσεις. Στην Αθήνα του 4^{ου} αι. π.Χ. για παράδειγμα μπορούσε ν' αγοράσει κανείς χέλια Κωπαΐδας τυλιγμένα σε παντζαρόφυλλα. Μέχρι την Αθήνα είχε φτάσει και η φήμη των χελιών του Στρυμόνα.

Ο μυστηριώδης κύκλος της ζωής τους έδωσε τροφή σε πλήθος θεωριών κυρίως για τον τρόπο αναπαραγωγής τους. Ο Αριστοτέλης στην «Περί των Ζώων Ιστορία» αναφέρει ότι τα χέλια γεννιούνται από τη λίσπη, από τα λεγόμενα έντερα της γης!

Κοινά ονόματα για το χέλι

ευρωπαϊκό χέλι, γλισβίτσι, καβάτσα, καθαρόχελο και σουβλομύταρο

Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας - ΕΛΓΟ "ΔΗΜΗΤΡΑ"
Νέα Πέραμος – Καβάλα – ΤΚ 64007
Τηλ.: +30 25940 22691-2
www.inale.gr – email: fri@inale.gr

